16

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Ἀριθ. Ἐρωτ. Μμ Υ 38/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Ἄτεα.....
(παλαιότερον ὄνομα: Βερμπακια..), Ἐπαρχίας Φλωρίνης
Νομοῦ . Φλωρίνης.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Δημήτριος Γεωργ. Ἀγουναδάκης ἐπάγγελμα Ἐλεύθερος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Χωριον Ἄτεα Ν. Φλωρίνης.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.. ὅλ. ἐν.. (8)...

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἠλίας Ἰωάννου Π. Ἐφραιμ-
πουλος.....
ἡλικία. (73.). γραμματικαὶ γνώσεις. Ἐ.Γ.... Δημοτικοῦ.:
..... τόπος καταγωγῆς Ἄτεα Ν....
Φλωρίνης.....
β) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσῳρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων; Περιοχαὶ τοῦ οἰκισμοῦ χωρὶς ὅμως νὰ ὁρίζωνται τὰ ὅρια αὐτῶν. Ἀπὸ φυσικῆς καὶ μορφολογικῆς ἀπόψεως αἱ ἀγροτικαὶ τὸ πεδινὸν τὸ ὁποῖον καταλαμβάνει ἐπὶ μεγαλυτέραν διάκρισιν ἀπὸ τὰ ὄρεινὰ τὰ ὁποῖα ἐκτείνεται ἐπὶ πλέον τῶν χιλίων χιλιομέτρων τετραγωνικῶν. Ἐπὶ τοῦ πεδινοῦ τοῦτου τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται πρὸς τὴν μεγαλυτέραν μέρος καλλιεργοῦνται: σιτάρι καὶ ἀραβόσιτος τὴν κοιλάδα ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν αὐταὶ χωρὶς ὅμως νὰ ἀποκλείεται ἡ ἐνήλλασσόμενος κατὰ χρόνικα διάστήματα ; Ἀπ. δεν. ὑπάρχει. Περιοχαὶ ἐκκαλλιεργούμεναι. Κατ' ἔτος μὲ ἀναμονὴν τὸ 3/4 ἐπαναλειπόμενα τὸ ἥμισυ ἀγρανάπαυσιν ἑκάστου ἐτοῦς. Τὰ ὄρεινὰ. Οἱ βοσκόμενοι ὅλων τῶν εἴδων μόνιμοι.

2) Εἰς ποῖους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. .....
Κατὰ τὸ ἥμισυ ἀτομικὴ τῶν χωρικῶν τὸ ὑπόλοιπον εἰς λιβαδικὰ ἀπόψεις τὸ μεγαλοκτήματα Τούρκων.

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Ἀπ. δεν. ὑπ. ὁ πατὴρ. Κατ' ἔθιμον. Ἡ περιουσία διατηρεῖται. ὁμοκεντρωμένη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διετήρησε ἐξ ἴσου πρὸς τὰ τέκνα. Τὸ ἔθιμον εἶναι: Ἐξαναγκαστικὸν. καὶ ἰσχύει μέχρι σήμερον.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Εἰς ἀμφοτέρας. (γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν).....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ναί. ἐν παραλλάξει. ἀσχολοῦνται μετ' ἐν τῇ γεωργίᾳ.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; εἰς τὰ κτήματα.

τῶν γαιοκτημόνων. οἱ κεφαλαί οἰκογένειαι. μετ' ἀποκλήρου. ἀπὸ οἰκονομικὴν ἀνάγκην. ὡς κοζλῆγοι. κυρίως οἱ ὁποῖοι ἐκαλοῦντο πλειοψηφίας περιουσίας .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;...

οὗτοι μετεῖχον μεταποιήσεως. ἀπὸ ἀνωμαλοκεκτημένης ἀξίας. ἀλλ' ἀλλοῦ ἐξ ἀνάγκης ἐξ ἀνάγκης ἐν τῇ ἐξ ἀνάγκης ἐν τῇ περιουσίᾳ. ἦσαν ἀλλοῦ ἀνωμαλοκεκτημένοι.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)... εἰς εἶδος.

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς. δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυνητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἐμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἐποχικῶς. ἰδίως κατὰ τὸ θερισμὸν καὶ ἀλωνισμόν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. κατὰ τὸν θερισμὸν ἀμοιβὴ ἐν εἴδει χρήματος. κατὰ τὸ ἀλωνισμόν. ἐν εἴδει.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; ἐπαρχίαι. ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπηρέται. κατὰ προσέρχοντο ἄτομα. Ὁποῖοι προέρχοντο ἀνωθεν ἐν τῇ ΙΓ ἐπαρχίᾳ.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1965 μεταβαίνει μόνον νέοι. τὸ πρὶν κυρίως ἀπὸ τὸ χωρίον, εἰς παραλίαν γραμμὴν τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ρουμελίαν Βοιωτίας. καὶ εἰς Ἀθήνας ἔτος μετὰ τὸ 1965. ἤρχισε ὁ ἀπεφασίστο μεταναστεύσεις εἰς Ἀνωμάλας πόλεις.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; Ἐπαγγελματίαι. ἐπαγγέλματα κατὰ τὰ πλεῖστα εἰς ἐργάται. διὰ τρία καὶ πέντε ἔτη καὶ μαθητεύουν ἀπὸ τρεῖς. τοῦτο ἤγετο ἐπαγγελματικὴ μυστικὴ τῶν κατὰ τὴν οἰκογένειαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος ; .....

Α. λιπαίνεται τὰ ἀρόσιμα ἐγίνετο. μετὰ μὲ ζωϊκὴ κόπρο. βοῶν καὶ προβάτων. .....

.....

.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας ; Α. χρησιμοποιήθ. τὰ χημικὰ λιπάσματα τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ 1925.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; τὸ σιδηροῦν ἄροτρον (πλαῦκι). .....

ἀπὸ τὸ 1910. Αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ (ἀναφέρονται τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ 1910 καὶ ἑξῆς). Σήμερον χρησιμοποιοῦνται ὅλαι αἱ γεωργικαὶ μηχαναί).

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; Τὸ ἄροτρον μονόφτερο ἀρόσιμα χωρίς πέτρες κλπ. εἰς ὅλα τὰ κτήματα (πολὺ τὸ ἔφερε) κλπ. Τὸ δίφτερο χρησιμοποιεῖται ἀκόμα τὸ ἔτος τὸ. κοιμήθεν. εἰς ἀρόσιμα καὶ ἄλλα. ἀπερόσ. ἀραβόιτερο. ὅπερ ἦτο ἀπὸ χωρὶς ἡ ξύλ. Τὸ πρῶτον ἡ ἐπιμήθεια ἦτον ἀρότερο τὸ 1920 ἀπὸ τὸ ἐξωτερ. κατ. ἀπὸ τὸ 1920 καὶ ἀπόκτησε ἀπὸ ἐκεῖ ἀπὸ τὸν βλέπ. Καβάλα).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. .....

1. χερολαβή ... 4. ἀνώ πλαῦκι 7. ἀνώ ἀκρέ. ἀ. 10. γάνσος ..
2. βάσι 8. ἀ. 5. αὐτοῦ ... 8. ..... κούκα
3. αὐτοῦ ... 5. ὑπό (πλαῦκι) 9. ρυθμιστής .....

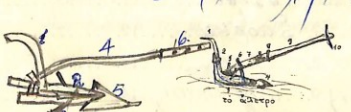

2) Τρακτὲρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει ;) . ἀπὸ τὸ ἔτος . 1950 ....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ . ἀπὸ τὸ ἔτος . 1939 .....

4) Μηχανὴ δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) από τ. ετ. 1929.

5) Μηχανὴ ἁλωνισμοῦ ..από τ. ετ. 1950.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον από ενεοπίους τεχνίτας αρεντών χω-
ρίων (ήτοι χέρσεα: κάτω ύδρόνεια.)... Τεχνίται: μαστόρηδες...
ευ. δεν χωρίς. δεν υπήρχαν. ούτε. και. ενήμερα. υπήρχαν...

.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χειρολάβα	6. τσιβί	11. .....
2. κάυκα	7. ξαρκα	12. .....
3. βάσι ή πάσι	8.	13. .....
4. ύνι (παλιοτ. κ.ι.)	9.	14. .....
5. αντιά	10.	15. .....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

4) **Τὸ ὑνί.** Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

Τὸ κάτω ... Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ... ἀχρεῖ. μὲ ἀρμάδα ...
Τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 ... ἔλαιον καὶ ἀμπελ. ...

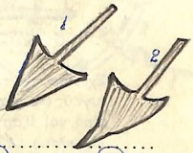

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ...
... Τὸ ἐξάρτημα κοπτὸν, κυρίως κρίκος. Διὰ τὴν κόπον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ...

7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.) ...
χειραπέλεκυς, ... ἀρίδα ... ράσπα ... σκεπάρνι ...
Σημ. Ἡ ἀρίδα σκάβει καὶ σφαρέλο ...

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῷα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιῶνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Βόες, βουβάλοι, ἵπποι, ἡμίονοι.

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται), διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῷα ἢ ἕν ; Ἑνάδων. δύο. ζεύγη (ζευγάρι) ἑνὸς ἕν.

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ναί, ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). Καὶ παρακάτω καὶ τὴν χρησιμοποιήσαν.

1. ζυγοί σχεδιάσεις 1. κλάπα 2. Γλαρέμι 3) Γιατσιμάκι 4. ξέγλι 5. Ο ΥΠΟΡΕΣ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Σιδήρους. ἐκ. σιδήρου. Βουβάλου ἢ βοός. Δέρεται. πριβούϊ

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950.

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; Μὲ δεμάτια. ἐξαρτήματα. Ἡμιούσια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

1. Μπαστά 2. Φαλάγγα 3. Τραβηχτήρια

4. Ξαμπεάκι 5. Ημούσι

.....

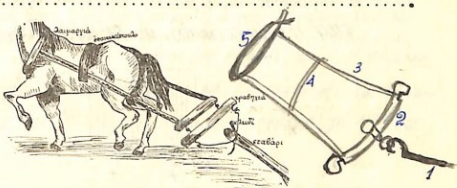

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Κ. ἀνδρόγυνα (ὁ ἰδιοκτήτης τὸ ἀλέρι) ἰδιοκτήτου. Ἡ γυν. του μ' ἐρχόταν κοντά. Κ. συνήθεια αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Ζεύξιμον ἔνας βαδιοῦ δὲν γινόταν αὐτό. Γίνεται τῶν δύο βοδιῶν γίνεται διά τοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς λουρίας τοῦ δένεται πρὸς τὸ ἄλογον τὰ ἀκόλουθα ἐξαρτήματα:

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Δι' ἕνα ξύλινον τραβηχτήριον φέρουσες εἰς τὸ ἔγ. ἀμπρελ. τεμαχιο ἀλύσεως.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Οἱ μὲν βόες μακεδόνικοι εἶχαν βαμβάκερες. Οἱ δὲ ὑποποιαὶ ἡμῶν διά σχοινίων (μπέμπα.)

4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὔλακας (αὐλακιὲς) κατ'εὐθεῖαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..καὶ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴ κ.τ.λ. σχεδιάγραμμα (α.).....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.καὶ περιφερειακῶς κ.τ.λ. σχεδιάγραμμα (β.).....

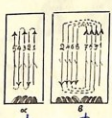

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμιες, σιωστές, μεσοδράσες κ.λ.π.) ; .Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο καὶ γίνεται

.εἰς λωρίδας (σπορὲς) κ.τ.λ. σλούκια.....

.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; .....

..Μὲ τὴν λεγομένην αὐλακιάν.....

6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; .Δηλ. ἐχρησιμοποιεῖτο πολὺ συχνότερα ἀπὸ

.τὸ ἄροτρον εἰς τὴν ἀγρικαλλιέργειαν.....

7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἴδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. .....

..καθέτως.....

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ..εἰς..ὀργώματα..διά..σποράν..δημητριακῶν..

βικίων, γεωμήλων, καπνοῦ κ.ο.κ.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς:

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Ἐγίνετο καὶ γίνεται τρία ἢ τέσσαρα ὀργώματα τοῦ ἔτους μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Τὸ πρῶτον κυριαίνε. τὸ 2ον μεγαίνε. εἰς τ. τρεττέ. τὸ 4ον λαβέ.....

.....

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

..ἐγίνετο καὶ γίνεται τέσσαρα ὀργώματα.....

.....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ὁσπάρτου τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.ἐπί..ἕν..ἔτος..καὶ μετά τά ξερικά.....

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; .τέσσαρα. φαίνεται τό πρῶτον καὶ τά ὑπόλοιπα τό ἀνοιξιν.

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. **τὸ δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

παλαιό κερί. ἔχε πολυμοπρίτο. τό δισάκι. σ' ἀρόσου χα-
.σμεπρ.ετέα. λεμπε!τέρι. ἔχεῖτε. ἀπαρούμενον εἰς τό βοάχηρ.ον
ἀπό ἐχοντίον.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τά φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὁποία ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἓν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

.....

.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

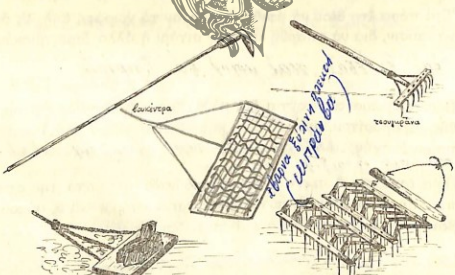

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἑκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

1. Δικέλλα 2. Ντουκί 3. Τσάπα 4. Μαχαίρι

5. Κοπάτσκα .....

.....

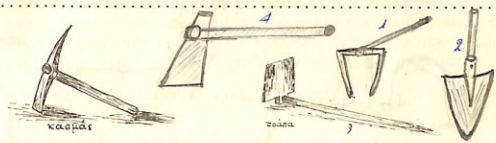

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγᾶν)εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Ὁ Ζευγᾶς καὶ ὑπηρετοῦν ἕνα βοηθεῖται ὑπὸ ἑνὸς .....

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἴδους. Ζευγάρι τὰ ποτίσιμα ἀπεμάκρυν. ἔβαζαν σαλιάρα. ἡ σπορὰ τῶν ὁσπρίων γίνεται μὲ τσάπα. Ἄλλα χωρὶς νὰ καλλιεργοῦνται .....

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Ἡ καλλιέργεια αὐτῶν τριφύλλιν γίνεται ὁ ἄνθρωπος τῶν δέ ὑπολοίπων εἶναι ξηρά. .....

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιὲς) καὶ ἄλλως. Μὲ ἐσπέρνοντα εἰς αὐλάκια .....

.....

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

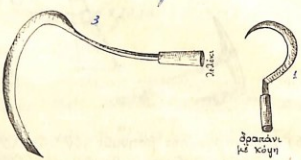

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). .....

3) Ἡ λεπὶς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικὰ ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) παλαιότερον ἡ πρωϊμότερα ἐγίνετο ἐν τῷ ἐμπορείῳ. ὑστερον κατεσκευάζετο αὐτὰ τεχνῖται τοῦ χωρίου.....

6) Ἤτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ῥόβης κλπ.) ὅλα ἐθερίζοντο μὲ θεριστικὴ ἀγκαλιά. πολὺ τῆς ῥόβης καὶ τὴ ῥόβας. δι' ἐκριζώσεως.....

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Ο θερισμὸς τῶν δημητριακῶν ἐγίνετο εἰς ὕψος δέκα ἑκατοστῶν ἀπὸ τὴ γῆ. ἢ καὶ χαμηλότερον ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἡ ἐκάστου τοῦ γεωργοῦ.

2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

κλαδάκια.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; Ὄχι. ἴδιοι θεριστὰ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα χερόβολα.....

.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὑρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

πολλὰ. Ὄχι. μόνο. τὰ δέματα χερόβολα. μὲ τὰς κεφαλὰς τῶν σταχύων πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν γραμμή.....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. .....Πολλαχοῦ.....

.....

γ.΄ **Οἱ θεριταί.**

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θεριταί, οἱ ὁποῖοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ; .....

.Κυρίως ἄνδρες γυναῖκες. Νέοι καὶ γέροι. Χιλιάδες οἱ ἐπορεύτεροι, ἔπαιρναν ἐπαγγελματίας θεριακῆ. Οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἀπόθω. Ἀπὸ Δράμας κοιτάτε.....

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι (μὲ ἡμερομίσθιον (μερικάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκόπης). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ ; (Παρατήρησατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

.Ἠμείβοντο μὲ ἡμερομίσθιο. Ἡ ἀμοιβὴ ἦτο ἀλλὰ χρῆμα... .Τὸ ἡμερομίσθιο ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ τετράμη. .βοῦ ἡμέρας..1. Κολαστό..2: Οὐζίνα. 3. Σαλπα.. .Οὐζίνα. 4. Βεσεγέρα.....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....

.Εἰς τὴν ἀριστερά. χέρι. πρὸς προφύλαξιν ἔφερον τὸ ζεμπίλι. παλαμάρι. Ἀλλὰ δὲ τὸ μέση. ἄνεστο. Τοῦτο μαζίνη τὸ ζεμπίλι.....

.Πόμας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἡμέρα ἀνάβασις. Δευτέρα, Τρεῖς τῆς πέμπτης κατ' ἀπ. ἐξεφράσατε ὁ θερισμὸς ἡμέραν Σαββάτου. Μὴ ἀνάβασιν ὁ ἀγρότης. –

5) Ἐταγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .....

Ἐτραγουδοῦσαν ἀπόλυτα ἐκφαίτα θερισμοῦ. Τὸ τραγοῦδι ὑπὸ αἰτίαν «Ἐκκλησιάρε πρώτιαρε» ποὺ ὁ ἀμμαλιὰ σου. Ἢ τὸ νὰ βαίνουν ἤρθε οἱ θερισταὶ τὸ κατὰ αὐτὰ γραμμ. Ἐπίσης καὶ σήμερα ἄλλα τοπικά, ἐρωτικὴ φύσεως –

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἴς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ κάθεν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Ἐὰν τὸ μέρος τοῦ χωραφιοῦ ἄμμαν ἀφήνεται ἀθέριστον, τοὺς στάχυς ποὺ ἄμμα καὶ ἄλλοι τὸ ἐχῆμ. σταυρὸν καὶ τὸ ἄμμαν σὰν χωρὶς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ ἔδενν. Καὶ ἀρπάνται μὲ μίαν δέσμην σταύκων καὶ μετὰ τὸ κάνουν ὁ κτίστερα θερισταὶ τὴν πάνω ἀλωνίσεν τοῦ κοικάτου. Ἀφίνεται ἀμμοῦ, πουμπυρώνω πρὶν ἀρχίσῃ θέμαν ἕνα σταῦρα ἀπὸ ἄλλο χέρι καὶ ἔρχεται πεταρπάτσιν. Τὰ ἀπόν ἔσω. Ἐνδυκεῖ τὸ τὴν πλάκα καὶ ἔπτυεν μέσα σὰν ἀμμάρι. Κατόπιν σὰν ἀρέσκει ἀπόπάνω μέσα σὰν ἀπόθήκη. Ὁ θερίστης αὐτὴν τὴν ἀμβάνει καὶ φιλοῦδεμα.

δ.΄ Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .... Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο τὴν ἴδιαν ἡμέραν. Τὸ μεσημέρι καὶ τὸ ἀπόγευμα, ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν. Μένουν τὴν κεφάλι καὶ... Ἡ δίκαιος ἐκάτσκα μετὰ ἀπὸ ἕνα ἡμέρας. –.....

2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Βίτσα

Τὸ δεμάτιασμα γίνετο ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας. Τὰ χορτάρια μετεφέρετο προς δέσιμον ἀπὸ τοὺς ἐργάτας. Τὸ δέσιμον γίνετο μὲ εἰς ἑξίσου κες σπαρτὶ μὲ κοπανισμένους βατάχους. Ἐλάμβανον τὸν ἀριθμὸν ἔκαστος ἀνὰ ποσότητα μέσα εἰς κεφί. Μὲ ἕνα λάσσο δεμένο ἐκαμαν ἀκρομαστοποιεῖο ἓν σχῆμα ἀνάμεσον ἔδενον τὸ ἀποστον. Βάτσα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὡρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον, συνεκεντρώνετο τὰ δέματα εἰς μικρὰ σωρὰ τοῦ ἑνὸς μέτρου ἀπόστασιν. Ἐτοποθετοῦντο κάθε ἐπίπεδον καὶ πλάγιον καὶ μὲ τὰ κεφάλια πρὸς τὰ μέσον. Τὸν ἐπίπεδον ὁρθογώνιος παραλληλόγραμμον, τὰ τοιοῦτον ἐχόμενα ἔδεσε κάπου ὁ κάτω ἔνωση καὶ ἀπὸ τὴν βροχὴν καὶ ἀλλαλιὰ κλπ. σάχυων.

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τὸ ἔτος 1905. Ἐπιστεύω ὅτι ἐμπόριον ἀπὸ τὸ 1960 καὶ ἀνεκεύθεν. —

Πότε γίνεται ἡ σπορὰ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Φθ. Ἀνοξίν. περί. σαί μέσα. εἰς. μπάξ. Ὑπτες. λίκ.....

.....

.....

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.. Ἀρχικῶς ἐγίνετο μὲ σιδερένιον σίδηρον μακρόστενα διὰ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου.....

.....

.....

στ.΄ Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ν. καὶ. Μὲ τριφύλλι. καὶ βίκον καὶ σανόν. Ἡ καλλιέργεια ἐγίνετο ἀπὸ τὴν ἄνοιξη. Ἡ κοπή. μὲ κόσα. Ἡ ξήρανσις. μετὰ τὴν κοπὴν ἐγίνετο ἐπὶ τόπου καθὼς καὶ ἡ δέσιμο τοῦ σανοῦ. τοῦ φύλαξίν. μεταφέρονται εἰς ἀχυρώνας.....

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Κατὰ μῆνα μαΐον καὶ περὶ τὰ τέλη αὐτοῦ ὁ θερισμὸς ἐγίνετο μὲ κόσα καὶ ὁ θερισμὸς μὲ θερισταὶ μηχανάς. (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

.....

.....

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

φωτογραφίας) Δεν υπάρχει. Τα δεκαπεντόχρονα μας ζη-
γεύουν με σιμιγάνι. Δίνουν. Παλαιότερα μεταφέρεται χό-
μα από την αποθήκη. Σήμερα δεματοποιείται με μηχανή
(ειδικά δεμ.).

Γ.' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α.' 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἁλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἁλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τα δεμάτια πάω συνήθως εκεί στ' αλώνι, στ' αυλί, στ' σπιτάκι, τ' ίδιο. Και παλιά, στ' χωριού, δεν μεταφέρετο τα δεματάκια πολύ μακριά.

2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἁλωνισμὸν δεμάτια. Εἴς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Τα μεταφερόμενα δεμάτια στο αλώνι, δεν χωρίζαμε σε θεμωνιές αλλά τ' κάναμε σωρό. Δεν υπάρχει καθορισμένος τρόπος τοποθέτησης.

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἁλώνι διὰ τὸν ἁλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἁλώνι;

Υπήρχε. Δεν καθε μέρος τόπος και ένα αλώνι. Ομως τα αλώνια.

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἁλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Έβγαιν' αλώνι μεγάλα. Μπαίναμε εντός στ' αυλί. Έβγαιν' δεν σήκωνε πολύ μεγάλο. Τα αλώνια έξω από τα χωρίου και πολύ μακριά.

5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; .....

Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν...

.....

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει; .....

Ἄρχεται ἀπὸ 15ης Ἰουλίου καὶ λήγει τὴν 15ην Αὐγούστου ἀπαρχεται μὲ τὴν μηχανὴν λήγει τὸ ἁλώνισμα τὴν 20ην Ἰουλίου—

7) Εἶδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωματάλωνον. Τὸ κατασκευάζουν τὸ ἁλωνιστήριον.

Ἡ δαπέδου μὲ σανίδας (ξυλωμένας).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἑκάστου ἔτους πρὸ τῆς ἐναρξεώς του ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

Καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ κατόπιν ἐπάλειψις αὐτοῦ ἀπάστου μὲ διαλελυμένη λασπόν. Κάθε χρόνον κάπου κάπου.

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν; .....

Ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ἡμέραν Δευτέραν.

Ἐξαρτᾶται ἡ ἀρχὴ καὶ αὐτὴν ἀπὸ πολλὰς πρὸς τὴν ἀνάγκας τοῦ λαοῦ—

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἱονδήποτε ἄλλον.

Η. Ξεσοδέτησις. εἰς. ὁμοιοτύπ. γίνεται. γύρω. ἀπό. τὸν. ἀλωνιζόμενον σιτ. μὲ σοβ. μεγαλύτ. εἰς. γραβίνων. πρὸς. τὰ μέσα. καὶ πρὸς. τὰ πάνω. ἀκόλ. θοῦ. μέχρ. ὁ. ἀέρας.....

.....

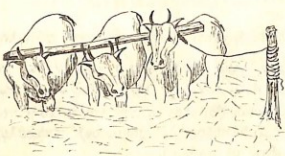

11) Πῶς γίνεται τὸ ἁλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἁλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὑψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός, ἀπρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἀ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ε. Ἁλωνισμός. ἐγίνετο. ὁπωσδ. μὲ. ἵππους.....
ἐπ. τὰ. μέσα. ἐπ. ἁλωνιοῦ. ἐξεσοδεστέρο. ἁλωνιόξυλο
ὕψους. 2. μ.. καλούμενο (Ἀπρούλουρας). ἀπό. τοῦ. ὁποίου. ἐξαρτ.
ρῶνται. σχοινιά. διά. νά. κόβουν. τά. στάχυα. ἵππων.
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἁλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἁλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὲς περὶ τὸν λαιμὸν ἑκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται) ἁλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ἀ. ἀλωνισμός ἐγίνετο μὲ ἄλογα καὶ ἀγελάδες ἐνῶ ἐστέκετο καὶ ἀλωνιζόταν μὲ δικαιώματα τὸ τελευταῖον σχῆμα.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

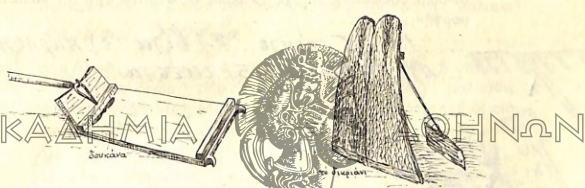

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἁλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Ὁ ἁλωνισμὸς ἐγίνετο μόνον διὰ τῶν ποδῶν. Ἐχρησιμοποιοῦντο μηχανήματα. Δουκάνα κ.λπ. Δικριάνι. Χρησιμοποιοῦν τὴν ξύλινη σβάρναν (Σπρόκβα) διὰ τὴν ἁλωνίσιν τῶν σιτηρῶν.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἁλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἑπομένην. ;.....

Ἀπὸ τὴν 3η π.μ. καὶ διακόπτεται τὴν 5ην μμ. διὰ νὰ ἀναπαυθῇ τὴ ἑπομένη.....

.....

.....

.....

.....

12) Ποῖα ἄλλα ἁλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

.....1.) Γκρίπα 2.) βῶλα 3.) καρπαζόκ

.....4.) λοπατοῦα 5.) μέτλα.....

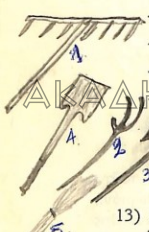

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἁλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἁλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἁλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς ;.....Γυρίζοντας τὸ ἁλώνι ὁ γεωργὸς

μὲ τὴν βῶλα ἀναπαδύνει ἐπάνω τοὺς στάχυς

ἐπὶ τοῦ κύκλου.....

14) Ἤτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἁλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων ; ('Εν Κρήτῃ λέγεται αὔτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν).(Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Τοῦ Καμποσίκι.. ἀποκλείεται ἀπὸ ξύλινη ράβδο μήκους 1,5 μ. καὶ ἀρμόδιον σιδηρᾶν μύτη 1 μ.

15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἁλωνίσματος ἑνὸς ἁπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .Η ἐργασία. ἐνὸς ἁπλώματος...
ἐθέρετο. κατατιθαίνε. δηλ. σωρεύεται ἡ ἁπλωμα. Καθ' ἑκατ-
6 ἐπτ ἡμέρας ἠλωνίζετο μία στρώσις. Ἡ στρώσις λέγεται
καὶ ...βρεθ.....

16) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
.καλεῖται...πάλεβα.....

17) Ποῖοι ἁλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἁλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνδες, καλούμενοι ἁλωνεραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βάδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἁλωνισμόν.....
ὅθοι. εἶχον. ἰδιωτ. ἐκεῖ. χωρὶς. ἀγωγιάτ. μάνοι. ἐκεῖ. ὅθοι.
δὲν. εἶχον. ἀγωγιάτ. μὲ ὑπῆρχ. ἀγωγιάτ (ἀναμαν ἀναγαῖ ων)
τοῦ. ἀλωνίσου.. βαλμιάδες. Ἡ ἀγωγιάτ. ἀγωγιάτ. μὲ. βάδια

.....

.....

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἁλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
....Β.χ.1.... Ἐκοπανίζετο. μάνοι. οἱ. ἀγραῖοι. στάχ.ους.
τοῦ. θιμάρωμ. οἱ. ἐποῖοι. ἐπαίκαν. καὶ. χεπιμοπιοθοῦν. γιὰ. ἐέμω
ζῶν. χεοβοῦλων.

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....
.Ἐλέγετο...Τ.βουκάλο..Ἐκ. ξύλου. ἀγρύδ. ἢ. ὀξυᾶς
εἶχε. μῆκος. 1,5 μ.. καὶ πάχος. πέντε. ἑκατοστῶν.μ..

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἁλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). Εγίνετο. Διὰ τὴν αὐλήν. Διὰ ὅλους. Διὰ τὴ σιμιγδ. ἀρακᾶ. φακῆς. ρεβιθιῶν. καὶ ρόβης. —

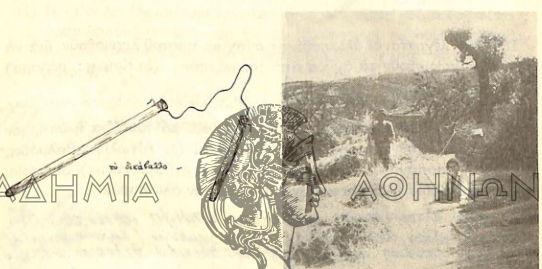

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ; Ὑπὸ προσώπων οἰκογενείας. καὶ συγγενῶν. τὸ κοπάνισμα δημητριακῶν μεγάλων παραγωγῶν ἐγίνετο ἐπὶ ἐδίνει· πρόσωπα. κατ' ἐπέκεινα. τὰ. πρόσωπα καὶ τὰ. ἔλεγαν τὰ ὀνόματα. καὶ τὸ κοπάνισμα. ἐπλ. καπανιζόταν.

.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἁπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιογραφήματα ἢ φωτογραφίας) Η. [illegible]

.....

22) Κατὰ τὸ ἁλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἁλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) [illegible]

.....

ΑΓΓΛΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἁλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

.....

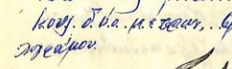

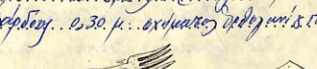

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεταί τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. . . . . .

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. . . . . .

. . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνῷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

. . . . . .

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

. . . . . .

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συνηθίζεται τοῦτο .....

.....

.....

.....

.....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ παραμείναντα μετὰ τὸ λίχνισμα χονδρὰ τεμάχια γίνεται μὲ εἰδικὸ κόσκινον καλούμενον

Ρ.Ε.Φ.Ε.Τ.Ο. Ἀπὸ τὴν κοκκινωπὴ πετρωνεμὴ, ἀφοῦ τὰ κατεβῇ ἐπερεμμένα ἀνέμενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ὁποῖα πάλιν ἀπορίπτονται διὰ τοῦ χεροῦ.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

Τοῦτο νὰ εἶχε πυθμένα βυζαστὸ ἀπὸ δέρμα ἀλλὰ σὴ ἀπορρίψει τοῦ χωρίσματος εἶχε κόκκινο ἄλμπουμ. - Ἡ σοβαρὰ ἐποχὴ ἔφυγε καὶ γίνεται ἀπὸ μηχανές.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

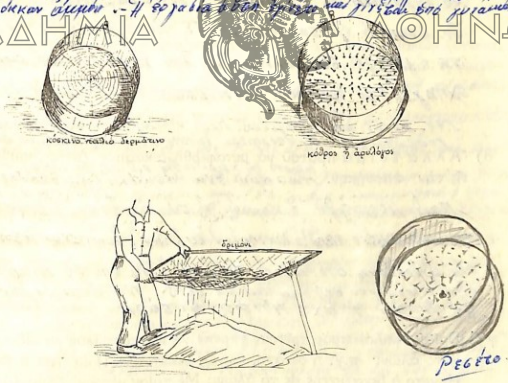

νων μὲ ὀπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

.....

.....

.....

.....

.....

7) Ὅταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἤρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Ἡ μυζήθρα τοῦ δημόσιου ἐγίνετο σφίγγο μετὰ τὸν ἁλυσιφόρ. Ἀφοῦ ἐπαίρνετο ἀποπροσωπικὸ ὁ σύζυγός μου κλπ. ἔφερε ἐπηρεασμένες μυζήθρες ἀπὸ μυζαθοῦ ἢ ἔγινεν μπαγιάτικο κοπὴ ἐπιδίδω στὴ μυζηθρόπιτα. Ὅπερα μετρεῖται κ ο ύ τ ε ζ (κούπα) χωρητικότητος. (11). Ἐπίσης διαλάκια... καὶ ἄλλα ἀπὸ ἀλουμίνιον καθαρμένα Σύνολο χωρητικότητος 22 διαλάκια.

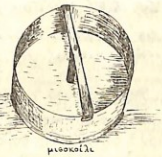

μεζοκάλι

κούπα

κούπα

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ἄλλα. ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παραπάνω κατεβάλλοντο. μετρ. τὸ πρᾶγμα τοῦ ἁλωνιοῦ: 1). τὸ παπαδιάτικο. 2). τὸ ἀγροφυλακιάτικο. 3). τὸ γυφτιάτικο. 4). τοῦ κοπτόρου... Ἡ ἁμοιβὴ τῶν ἀντιστόρων ἦταν ἀπὸ μία κόπανα. τὸ γυφτιάτικο μετρεῖτο σύνδεσμα μὲ τὴ φραγιὰ τοῦ. (Ἐπίσης ὑπῆρχαν ἄλλοι γενικοὶ τρόποι μέτρησεως.) 5). Ἐπίσης καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν κεπιάδων... ἦταν μία μυζήθρα. Ἐπιπλέον.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἡ παραγωγὴ ἀπεθηκεύετο τὸ σπίτι ἀκόμη, ἐπὶ οἰκίας ἐπὶ τῶν κατασκευασμένων μοιρῶν τὸ ἀμπάρι μὲ πολλὰ διαμερίσματα. Τὰ κλειστὰ σόρες ἀποθηκεύετο τὸ χωριστὸ διαμέρισμα. Τὸ ἀμπάρι εἶναι ξύλινο. Τὰ γεώργια ἀριθμεύοντο κατὰ σειρὰ ἀπὸ τὴ θέση τοῦ σπιτιοῦ. Ἀλλιῶς τὸ θέσεις τοῦ σπιτιοῦ ἐξ. τοῦ ἀγροῦ. -

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κευσις εἰς τὴν ὕπαιθρον ; Ὅλοι οἱ ἐκδεδεμένοι ἀκινήτοι ἐντός τοῦ ἀχυρώνος. Ὅλοι οἱ ἐν ἀλωνίσει ἀχυρῶνες πανταχοῦ τοῦ ἀλωνίου τῆς ἐδαφικῆς ἐκτάσεως ἐκτίμησις παρακαταθεμένοι

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ;

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγίνετο καὶ γίνεται μετὰ τὸ ἁλώνισμα. Παλαιότερα μὲ ἐδαφικὴ κόσκινη καὶ ἀνεμιστῆρα. Σήμερον μὲ μηχανὰς (συγκαθαρίσεις.)

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὄπισθεν τῆς θύρας κλπ ;

Μετὰ τὸν θερισμὸν γίνεται πλέγμα ἐκ σταχύων ἐκ μέτρου χάριν τοῦ ἁλωνίσματος τοῦ σίτου. Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἡ πλεκτὴ λέγεται σταχυός. Ἔχει σχῆμα κύκλου. Φυλάσσεται ἐπὶ τοῦ τοίχου σταχυός. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

1. Παραμονὴ Χριστουγέννων.

2. Παραμονὴ Πρωτοχρονιᾶς.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ὥραν 12ην τὴν μεσημβρινὴν καὶ ὅλοι.

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιὰ αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυρά· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

.. Παιδιά.. ἡλικιω. μέχρι 16 χρών .....

.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἂν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

Ἡ συλλογή τῶν ξύλων γίνεται ἀπὸ παιδιά, τὰ ὁποῖα τὰ προμαζώνουν τὰ χειμερινοῦ καὶ ἐνωρίτερα περιέχονται ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ τὰ φέρνουν ἀπὸ τὰ γειτονικὰ μέρη τὰ ἐξῆς: ἀλῶνι, πρασοῦδι κλπ. ἀ ὑπέρβαι τὴ κάβεντζι· ὅπου ξύλα, γιὰ νὰ μὴ λείψουν· γίνεται καὶ ὁλοκλήρη ἀπὸ τοὺς φράχτες καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη ὁλόγυρα.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ παιδιὰ τὸ χωριὸ συγκεντρώνουν ἀρκετὰ ἀρκετὰ τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα τὴ μεγάλη. Ἐλάγιστα ὅμως ἀρχίζουν καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ ἑβδομήντα ἑπτὰ ἢ ἑξήντα ἑπτὰ μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τὴ μεγάλη. Ἀλλὰ τοῦτο δὲ παρουσιάζει καὶ μεγάλη σημασία, γιατὶ μόλις ἀρχίσουν τὴ μαζώνουν. Ἀλλὰ τὸ ἀρχηγὸ τῶν παιδιῶν εἶναι ἕνας ἀπὸ τὸ χωριὸ μὲ τὸ ὄνομα Ἀ. Ἀ. ἀπὸ τὴ μεριὰ τὴ μεγάλη. Ἀλλὰ τὸ ἀρχηγὸ τῶν παιδιῶν εἶναι ἕνας ἀπὸ τὴ μεριὰ τὴ μεγάλη. Ἀλλὰ τὸ ἀρχηγὸ τῶν παιδιῶν εἶναι ἕνας ἀπὸ τὴ μεριὰ τὴ μεγάλη.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Συμφώνως πρὸς τὴ παράδοσιν τὴ ἀναφερόμενη τὸ ἄναμμα τῆς πυρᾶς τῶν χριστιανῶν ἐνεργεῖται ἀπὸ ὁρισμένα ἄτομα τὴν Κυριακὴ ἀπὸ τὸ Πρωΐ· Κατάβασμα σταυροῦ· ἀπὸ τὴν ἄλλη ἑκατονταετηρίδα τὴ 19η αἰῶνα. Παραμονὴν τὰ παιδιὰ περιβ. ἀλῶνι μέχρι κοντὰ 4η πρωΐ νύχτα τὴ πυρά. Ἐπιμένουν καὶ μεγάλοι. Κατὰ τὴ χρονιὰ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πλείστων τῶν ἐκεῖ ἐκλέγουν κατὰ διαφόρους τρόπους ἀνάδοχοι κ.λ.π. τὸν 4ον πρωΐ νύχτα. Ὅλοι ὁ κόσμος ἐκεῖ μεταφέρουν τὸν κ. Ἰωάννα τὸν ἐκκλησίας. Εἶναι τὸ σύνθημα διαλύσεως ἀπὸ μεταφορὰ τῶν ἀμφιβ. ἀλλὰ ὁ ἀνάδοχος ὁ κ. Ἰωάννης ὁ ἀνάδοχος τὰ παιδιὰ ἄλλοτε προηγούμενον ἔχουν σύμφωνα τὸ μικρὸ σύμβολο κατευθύνουν.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερής)

Τὰ ἀναμμένα πρὶν τὸ ἄλλο καὶ κρατοῦν τὰ φῶτα εἰσέρχονται ἐντὸς αὐτῶν. Κλαίει ἀπὸ φυσικὸ τὸ ἔθιμο «Κ. Ὁ. ΣΕΝΕΣ. Μαδιμπὸ ὁ-ΔΕΛΕ ΣΙ (μὲ λέξεις κόλεγες ἀκμαῖοι ὁμοῦ τῶν παιδιῶν ἢ ὀλέξεις ὁ ΔΕΛΕ. Ἀπέρασε ἐκεῖνα καὶ πάει κ.λ.π.). Ἐπίσης ὑπάρχει ἀπὸ ἕνας ἀπὸ ὁμάδες τὸ ὁμαῖμ τῶν πιστῶν ἀπὸ τὸ χωριὸ, ἀφοῦ νὰ πηδοῦν οἱ κάτοικοι νὰ κάμουν τὰ ἀρέσκ. τοῦ Δ. Ἀ. γυναῖκες. Ἀφοῦ νὰ ἐπιφέρουν τὸν κόσμο τὰ λόγια τὰ

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἁμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) .....

(Κοκκινοβίτσα) Ἡ παλαιὰ λουλουδερὴ ἐπιτυκία, ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ἄλλη παλαιοτέρα ποὺ καὶ τὴν ἐπίσημα αἰ. γυναικεῖες τῶν πρωϊνῶν ἡμερῶν χρησιμοποιοῦν. Παραμονὴν ἔβαζαν ἀπὸ τὴν πυρὰ μὲ τὴν ὁποίαν ἐφιλόδοξον τὴ φωτιὰ ἐνῶ ἀπουσιάζουν ἀνάλογα πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ ἑξῆς: «Τσέρι - βέρι - πὸ - τὸ - σὲ - τσέρι» δηλαδὴ κ.λ.π. καὶ χ.τ.λ. ἀπὸ τὸ σέβασμα τοῦ ἡλίου τὴν ἡμέρα.

.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

..... Ὁ Ἰούδας.

.....

.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἡ πυρὰ τοῦ Πεντηκοστάρη ἔκαιγε ἀπλῶς δηλ. ἄλογα μυκαχωμία. Ἡ ἔναρξη τῆς πυρᾶς γίνεται ἀπὸ τὸν Λοκκεριτσά, τὸν παραμονὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ ὁπλοφόροι παραλαμβάνουν τὴν ἐξοχὴ τοῦ Πεντηκοστάρη. Ἀφοῦ ἀνάψουν τὴν πυρὰ ἐπιστρέφουν καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα καὶ ἀρχίζουν τὴν ἐξοχὴ τῶν χωρῶν τοῦ Πεντηκοστάρη τὴν ἐξαλλάσσουν φέρνοντας ξύλα ἀπὸ τὸν ἀστέρα τὸ ὁποῖον καὶ τὸ πυρὰ. Ἡ φυλάκη τῶν ξύλων γίνεται μαζὶ ἐπιπλέον καὶ ἀπὸ ὑψηλὴ ἢ ὁποία συνεχίζεται μὲ μικρὰ τὴν ὥρα τῶν πυρῶν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κλαίει καὶ ξύλινα ἄφεα καὶ τροχοὶ ἁμάξης καὶ χειρόμυλοι ξυλεία ἀπόμη. Τοῦτο γίνεται μὲ τὰ ἀγόρια ὅλα ἐν ἀγρηγορέσει πρὸς πρόβλεψιν τῶν νέων. Ἔτσι. Ἀλλοίμονο ὁ ἐνεύνων ποὺ θὰ τὸ πάρει ὁ ἄγριος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ μαζέψουν καὶ τὴν ἄμαξα γιὰ τὴν πυρά. Τὴν πέμπτην πωΐνὴν ἡ νεολαία μιρόνει τὸν ὑπόλοιπα τοῦ Ἐκκλησιᾶς. Κυβόπιν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν πυρὰ καὶ ἀρχίζουν τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς τῶν ὑλικῶν. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν λέγεται ἀκόμα τὰ ἑξῆς τραγούδι: Σούρβα σπάρπω ζούρβα: (χρόνια πολλὰ μπαρπω - χρόνια πολλὰ) Γκολεμ κλαῖς νὰ γίβαι (κλαῖς ὁ ἀνθρωπος ἀπὸ χωρὶς) Γκολεμ ζκρὸ νὰ πόδιε (μεγάλο βουνὸ ἀπὸ ἀμπελῶν) Τσαρβέρι γιαμπάκα βου γκραδίνα (κόκκινα μῆλα ἀπὸ κῆπο) Ζνίβο ζνεράβο γου γκοντεβά (ζωὴ ὑγεία μέχρι τοῦ χρόνου) Ἡμείς ἐν συνεχείᾳ τὴν ἐπιστροφὴν προσφέρετο Ζεστὴ ρακὶ καὶ Δαμπάτες (μικρὲς πίτες).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΕΡΙΦ. ΑΙΜΥΝΤΑΙΟΥ
Δ/ΝΣΕΙΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ (ΤΕΑ)
Αριθ. Πρωτ. 297

Προς
τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν τῶν Δημοτικῶν
Σχολείων Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Ἡμαθίας

Εἰς Ἀλεξάνδρειαν

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 8η Μαρτίου 1970.

«Ὑποβάλλεται κρατικωτάτου ἀκαδημαϊκὸς ἀθλητὴς διὰ γυμναστικὴ ἐργασία εἰς κατ' ἔδαφος συμπαιγνίας. Ἐὰν ἔχετε ἀντίρρησιν, δύνασθε συμπεριλάβετε αὐτὴν εἰς τὴν ἐκθεσίν σας.»

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3101/1-12-1969 ἐγκυκλίου Διευθυντοῦ, παρακαλοῦμεν ὅπως τὴν ἐρχομένην νὰ ὑποβάλλετε ἀναφορὰν περὶ κρατικωτάτου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἀθλητοῦ ἐν τῷ ἔδαφει συμπεριλαμβανομένου, διὰ τὴν ἐκθεσίν σας.

Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου
Ν. Ἀρβανιτάκης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ